

Consecințele pe planul dreptului penal ale utilizării aplicațiilor de tip „BitTorrent”

Kádár Hunor

lector universitar, Universitatea Sapientia

Departamentul de Științe Juridice

E-mail: kadar.hunor@kv.sapientia.ro

Rezumat.

În cadrul prezentei lucrări autorul relevă consecințele penale ale utilizării aplicațiilor de tip „BitTorrent”. Prima ipoteză examinată vizează persoana care realizează o copie digitală după un produs original purtător de drepturi de autor sau drepturi conexe cu scopul de a distribui acea copie prin intermediul aplicației BitTorrent. În această ipoteză persoana comite infracțiunea prevăzută de art. 139⁶ alin. (1) lit. a) din Legea nr. 8/1996, deoarece copia digitală este o marfă-pirat, iar dacă distribuie acea copie prin încărcarea ei pe un *tracker* cu ajutorul aplicației BitTorrent, va comite și infracțiunea reglementată de art. 139⁶ alin. (2) din Legea nr. 8/1996. A doua ipoteză se referă la persoana care descarcă fișiere conținând produse purtătoare de drepturi de autor sau drepturi conexe. Având în vedere faptul că aplicația BitTorrent distribuie în mod automat fragmentele descărcate din fișierul țintă către alți utilizatori conectați la același *tracker*, chiar dacă utilizatorul nu are intenția de a distribui fișierul descărcat, în fapt distribuie fragmente din fișier altor persoane cel puțin pentru perioada în care se efectuează descărcarea, comițând infracțiunea prevăzută de art. 139⁶ alin. (2) din Legea nr. 8/1996. Ultima ipoteză vizează persoana care achiziționează un produs purtător de drepturi de autor sau drepturi conexe în format digital, iar ulterior distribuie acest produs altor persoane prin încărcarea fișierului pe o pagină torrent și astfel comite infracțiunea prevăzută de art. 139⁸ din Legea nr. 8/1996. Dacă aceeași persoană descarcă cu ajutorul aplicației BitTorrent un program pentru calculator pe propriul sistem informatic, comite infracțiunea reglementată de art. 139⁹ din Legea nr. 8/1996.

Cuvinte cheie: aplicații de tip „BitTorrent”; infracțiuni din Legea nr. 8/1996; marfă-pirat; punerea la dispoziția publicului, fără drept, a operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe; reproducerea neautorizată pe sisteme de calcul a programelor pentru calculator

Abstract. The criminal liability for using file sharing programs, such as BitTorrent

The paper analyzes the problem of criminal responsibility when using file sharing applications such as BitTorrent, focusing its first hypothesis on a person who realizes a digital copy after a copyrighted product with the intention of distributing the resulting copy via BitTorrent application. In this hypothesis the person commits an infringement as defined by section 139⁶ par. (1)b of the Copyright Law (Law nr. 8/1996), because the digital copy is a result of piracy and if the person shares that copy by uploading it to a tracker via BitTorrent, he/she will be also responsible for committing a crime defined by section 139⁶ par. (2) of the Copyright Law.

The second hypothesis refers to the person who downloads the files containing copyrighted material. Taking into consideration that a BitTorrent-type application will automatically seed fragments downloaded from the host file during download to other users connected to the same tracker, even if the person has no intention of sharing the downloaded files, he/she will also be responsible for committing an infringement defined by section 139⁶ par. (2) of the Copyright Law.

The last hypothesis refers to a person who acquires a copyrighted product in digital format, and later shares it with other by uploading the files via a torrent protocol and commits this way an infringement defined by section 139⁶ par. (2) of the Copyright Act. If the same person uses BitTorrent to download computer software for his/her IT system, is committing an infringement defined by section 139⁹ par. (2) of the Copyright Law.

Keywords. BitTorrent-type applications, infringement as defined in the Copyright Act (Law nr. 8/1996), piracy, publicly sharing copyrighted material without consent, unauthorized installation of computer software in IT systems.

1. Aspecte tehnice

Înainte de a proceda la analiza infracțiunilor care se pot comite prin intermediul aplicației BitTorrent, se impune prezentarea modalității de funcționare a acestei aplicații pentru a înțelege mecanismul informatic al cărui folosire poate intra în conflict cu legea penală.

BitTorrent este un protocol *peer-to-peer*, ceea ce înseamnă că sistemele unite într-o grupare BitTorrent (un grup care descarcă și încarcă același *torrent*) transferă date între ele fără a mai fi nevoie de un server central. Cel mai obișnuit mod de a alătura propriul computer într-o grupare BitTorrent este de a descărca un fișier „*.torrent*” care este preluat de programul **client BitTorrent** (de ex. BitComet, BitLord, µTorrent etc). Apoi, clientul BitTorrent contactează „*tracker-ul*” specificat în fișierul „*.torrent*”. Tracker-ul este un server special care ține evidența computerelor conectate, cu alte cuvinte este adresa de internet unde se găsesc fișierele de tip *torrent*, de ex. www.thepiratebay.org. Acesta împarte adresele IP ale celor

conectați în grupare, permițându-le să se conecteze între ei. BitTorrent este un protocol care permite descărcarea rapidă de fișiere folosind o cantitate minimă din lărgimea de bandă disponibilă a conexiunii la Internet. Spre deosebire de alte metode de *download*, BitTorrent maximizează viteza de transfer împărțind fișierul în bucățele și descărcând acele bucățele pe rând de la utilizatorii care le au deja. Acest proces face posibilă descărcarea de fișiere voluminoase cu viteză foarte ridicată. Protocolul BitTorrent împarte fișierul în fragmente minuscule, de obicei de ordinul a unui sfert de megabyte (256 KB), dar cu cât fișierul original este mai mare, cu atât mărimea fragmentelor va crește. Utilizatorii descarcă fragmentele lipsă de care au nevoie de la cei care le-au descărcat deja, în același timp punând la dispoziția celorlalți fragmentele deja avute. Protocolul este destul de inteligent pentru a alege cele mai eficiente conexiuni de rețea pentru fragmentele căutate. Un grup de utilizatori care descarcă simultan un fișier poartă numele generic de „roi” („swarm”). Este foarte important faptul că un client din cadrul unui roi va începe să pună la dispoziția celorlalți fragmente din fișier înainte ca el să aibă fișierul complet. Astfel, oricine poate avea în cele din urmă fișierul complet, atâta timp cât undeva în roi există cel puțin un exemplar din fiecare fragment, chiar dacă nici un utilizator nu are fișierul complet.

2. Analiza normelor de incriminare care pot fi încălcate prin utilizarea aplicației BitTorrent

2.1. Art. 139⁶ din Legea nr. 8/1996

Conform art. 139⁶ alin. (1) lit. a) din Legea nr. 8/1996 *„constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă următoarele fapte: realizarea, în scopul distribuirii, de mărfuri-pirat”, iar potrivit art. 139⁶ alin. (6) din Legea nr. 8/1996 „în sensul prezentei legi, prin mărfuri-pirat se înțelege toate copiile, indiferent de suport, inclusiv coperte, realizate fără consimțământul titularului de drepturi sau al persoanei legal autorizate de acesta și care sunt executate, direct ori indirect, total sau parțial, de pe un produs purtător de drepturi de autor ori de drepturi conexe sau de pe ambalajele ori copertele acestora”.* Potrivit art. 139⁶ alin. (2) din Legea nr. 8/1996 *„cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se sancționează și oferirea, distribuirea, deținerea ori depozitarea sau transportul de mărfuri-pirat, în scopul distribuirii”.* În sensul definiției oferite de art. 139⁶ alin. (6) din Legea nr. 8/1996 constituie marfă-pirat orice copie efectuată de pe un produs purtător de drepturi de autor ori de drepturi conexe fără consimțământul titularului de drepturi sau al persoanei legal autorizate de acesta, cu excepția copiei de siguranță pe care este îndreptățit să o facă orice cumpărător

după produsul original conform dispozițiilor legale (de ex. în baza art. 77 alin. (1) din Legea nr. 1996 cumpărătorul poate efectua o copie de siguranță a programului pentru calculator). Astfel, persoana care își cumpără de la un magazin un disc optic original (CD sau DVD) conținând un film, joc pentru calculator sau muzică și care realizează o copie digitală, o imagine digitală (*image file*) după produsul respectiv cu ajutorul unui program informatic (de ex. Daemon Tools) cu scopul de a distribui acea copie digitală prin intermediul aplicației BitTorrent, comite infracțiunea prevăzută de art. 139⁶ alin. (1) lit. a) din Legea nr. 8/1996. Copia digitală a discului optic original nu reprezintă altceva, decât o marfă-pirat în baza definiției oferite de art. 139⁶ alin. (6) din Legea nr. 8/1996. Infracțiunea se consumă în momentul realizării copiei digitale cu scopul special al distribuirii, nefiind necesar faptul ca făptuitorul să distribuie în mod efectiv marfa-pirat sau să urmărească vreun folos material, adică să efectueze activitatea infracțională în scop comercial.

În situația în care făptuitorul, după ce a realizat copia digitală a discului optic, distribuie marfa-pirat prin încărcarea (*upload*-area) acesteia pe un *tracker* (pagina de internet de unde se descarcă fișierele *torrent*) cu ajutorul aplicației BitTorrent, va comite și infracțiunea reglementată de art. 139⁶ alin. (2) din Legea nr. 8/1996 care se va reține în concurs real cu infracțiunea prevăzută de art. 139⁶ alin. (1) lit. a) din Legea nr. 8/1996.

Se pune însă întrebarea ce se întâmplă cu utilizatorul unei pagini de internet cu fișiere *torrent* care descarcă (*download*-ează) un fișier conținând un film, joc pentru calculator sau muzică? Activitatea desfășurată de această persoană intră sub incidența legii penale? Aparent răspunsul este negativ, persoana menționată nu realizează o copie după un produs purtător de drepturi de autor ori de drepturi conexe și nici nu distribuie un asemenea produs, ci doar îl descarcă pentru uz personal. Cu toate acestea, trebuie să avem în vedere modalitatea în care funcționează protocolul BitTorrent. În momentul în care utilizatorul deschide fișierul *torrent* cu ajutorul aplicației BitTorrent, descărcarea fișierului nu se produce instantaneu, ci utilizatorul descarcă mici fragmente din acel fișier pe care le depozitează pe propriul sistem informatic. În momentul în care a descărcat acest prim fragment, aplicația BitTorrent îl distribuie în mod automat către alți utilizatori conectați la același *tracker*, dar cărora le lipsește fragmentul descărcat de utilizatorul nostru. În consecință, chiar dacă utilizatorul nu are intenția de a distribui fișierul descărcat, modalitatea de funcționare a protocolului BitTorrent este concepută astfel încât un utilizator nu poate descărca un fișier fără să îl distribuie altor persoane cel puțin pentru perioada în care se efectuează descărcarea. Această distribuie a fragmentelor de fișier se produce până la ștergerea fișierului *torrent* din aplicația BitTorrent. Astfel, din punct de vedere tehnic și utilizatorul care descarcă un fișier *torrent* pentru folosință proprie comite infracțiunea prevăzută de art. 139⁶ alin. (2) din Legea nr. 8/1996, deoarece pe durata descărcării

distribuie către public o copie după un produs purtător de drepturi de autor ori de drepturi conexe fără consimțământul titularului de drepturi sau al persoanei legal autorizate de acesta, adică distribuie o marfă-pirat.

2.2. Art. 139⁸ din Legea nr. 8/1996

Conform art. 139⁸ din Legea nr. 8/1996 „constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă punerea la dispoziția publicului, inclusiv prin internet ori prin alte rețele de calculatoare, fără drept, a operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe ori de drepturi sui-generis ale fabricanților de baze de date sau a copiilor acestora, indiferent de suport, astfel încât publicul să le poată accesa în orice loc sau în orice moment ales în mod individual”. Astfel, se poate lesne observa faptul că, spre deosebire de disp. art. 139⁶ alin. (2) din Legea nr. 8/1996 care fac referire la punerea la dispoziția publicului de mărfuri-pirat, disp. art. 139⁸ din Legea nr. 8/1996 nu mai conțin o asemenea precizare. Acest lucru nu este întâmplător, deoarece dacă în cazul infracțiunii reglementate de art. 139⁶ alin. (2) din Legea nr. 8/1996 obiectul punerii la dispoziție este o marfă-pirat, deci o copie neautorizată după un produs purtător de drepturi de autor ori de drepturi conexe, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 139⁸ din Legea nr. 8/1996 obiectul punerii la dispoziție este chiar produsul original sau o copie efectuată în mod legal după acesta, care însă este pus la dispoziția publicului fără consimțământul titularului de drepturi sau al persoanei legal autorizate de acesta. Astfel, persoana care achiziționează, de ex. pe eBay sau Amazon, filme, jocuri pentru calculator, muzică sau ebook-uri în format digital, adică nu pe un suport fizic reprezentat de un disc optic, iar ulterior distribuie acest produs original în format digital altor persoane prin încărcarea fișierului pe o pagină cu fișiere de torrent prin intermediul aplicației BitTorrent, comite infracțiunea prevăzută de art. 139⁸ din Legea nr. 8/1996.

2.3. Art. 139⁹ din Legea nr. 8/1996

Conform art. 139⁹ din Legea nr. 8/1996 „constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani ori cu amendă reproducerea neautorizată pe sisteme de calcul a programelor pentru calculator în oricare dintre următoarele modalități: instalare, stocare, rulare sau executare, afișare ori transmitere în rețea internă”. Astfel, în baza textului de lege sus menționat simpla descărcare cu ajutorul aplicației BitTorrent a unui program pentru calculator pe propriul sistem informatic de către un utilizator al unui *tracker* realizează conținutul a două infracțiuni concurente: infracțiunea prevăzută de art. 139⁶ alin. (2) din Legea nr. 8/1996, deoarece în timpul descărcării utilizatorul distribuie fragmente de fișier către alte persoane, respectiv infracțiunea reglementată de art. 139⁹ din Legea nr.

8/1996, deoarece simpla stocare pe propriul hard disc constituie o reproducere neautorizată a programului informatic, chiar fără rularea sau instalarea programului respectiv. Soluția reținerii concursului de infracțiuni se justifică pentru motivul că în conformitate cu disp. art. 139⁹ din Legea nr. 8/1996 constituie reproducere neautorizată doar transmiterea în rețeaua internă, nu și transmiterea prin intermediul internetului, faptă care prezintă un pericol social mai ridicat și care poate fi sancționată doar prin aplicarea disp. art. 139⁶ alin. (2) din Legea nr. 8/1996 dacă programul pentru calculator este o copie nelegală, adică o marfă-pirat, respectiv prin aplicarea art. 139⁸ din Legea nr. 8/1996 dacă programul pentru calculator este chiar produsul original sau o copie legală a acesteia. În opinia autorului, pe lângă diferite soft-uri clasice, precum sisteme de operare, programe antivirus, programe office, programe audiovideo și jocurile pentru calculator sunt programe informatice în sensul definiției oferite de art. 35 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 161/2003 și anume un ansamblu de instrucțiuni care pot fi executate de un sistem informatic în vederea obținerii unui rezultat determinat.

3. Concluzii

În societatea contemporană, protocolul *BitTorrent* este asociat cu fenomenul de piraterie informatică, însă aplicația nu a fost concepută pentru utilizarea în scopuri ilicite. Nu poate fi negat faptul că în zilele noastre utilizarea acestui protocol constituie principala modalitate de încălcare a drepturilor de autor și a drepturilor conexe, cu toate acestea, mulți artiști utilizează protocolul în discuție pentru comercializarea noilor albume, deoarece permite o descărcare rapidă și ușoară a albumului respectiv.

Bibliografie:

- Boroi, A–Gorunescu, M.– Barbu, 2011 I.-A. Drept penal al afacerilor, ediția a 5-a București, C.H. Beck
- Hotca, M.-A.– Gorunescu, M. et alii 2013. *Infracțiuni prevăzute în legi speciale. Comentarii și explicații*, ediția a 3-a București, C.H. Beck